

Цвермы: вяртанне святыні

Цвермы. Гэтая невялікая вёсачка, якая знаходзіцца за 12 км ад Ліды, мае сваю цікавую гісторыю цесна звязаную з капліцай. Капліца знаходзіцца ў лесе недзе за кіламетр ад вёскі. Аб яе ўзнікненні ў касцельных паперах захаваліся наступныя звесткі. Некалі з даўніх часоў у тым месцы стаяў крыж з драўлянай фігуркай Ісуса Хрыста, а побач шматвекавая хвоя. Да крыжа мясцовыя людзі ставіліся з вялікай павагай. Адночы была вялікая бура, якая паваліла крыж. Жыхар вёскі Стэфан Валяль (згодна касцельных дакументаў памёр у 1787 г.) забраў фігурку дахаты і паклаў у спіжарню. Адночы Стэфану прысніўся сон ў якім ён пачуў словы: "Навошта ты трымаеш мяне замкнуўшы ў спіжарні?", і пасля гэтага Стэфан аслеп. Суседзі разам з жонкай Мар'янай дапамаглі яму зрабіць новы крыж, прымацаваць фігурку і даставіць яго на старое месца. Пасля устаноўкі крыжа зрок вярнуўся да Стэфана. З таго часу крыж пачаў лічыцца цудадейным, які дапамагае пры хваробах. Старэйшыя жыхары Цвермаў сцвярджаюць, што самі не раз звярталіся да крыжа, і не раз бывала, што хваробы праходзілі. У 1920 годзе крыж быў першы раз зняваны. Нейкі чырвонаармісец, які праязджаў па дарозе пасек яго шабляй. Людзі аднавілі крыж і працягвалі гэтае месца

КАПЛІЦА W ŚWIERMACH

Капліца ў Цвермах. Здымак 1939 г.

ца шанавець. Бачачы такую павагу да гэтага месца пробашч Лідскага фарнага касцёла Іпаліт Бярунец ў 1935 годзе на сродкі парафіян пабудаваў драўляную капліцу. Згодна паведамленняў тагачаснай польскай прэсы на асвячэнні капліцы прысутнічала каля 15000 чалавек. З таго часу на другі дзень свята Сёмухі кожны год каля капліцы збіралася

некалькі тысяч вернікаў з парафій Ліды, Бердаўкі, Тракеляў і іншых, нават, з замяжы Лідскага павету. Святы крыж з фігуркай Хрыста быў размешчаны ў галоўным алтары капліцы. Захаваўся фотаздымак капліцы 1939 г. На здымку побач з капліцай бачна і шматвекавая хвоя.

З прыходам Савецкай улады такая папулярнасць капліцы атэістычнаму начальству не спадабалася, таму яе было вырашана разбурыць. Кіраваў гэтым актам вандалізму ў 1960 годзе, а капліца была цікавым помнікам архітэктуры народнага дойлідства, дырэктар Дварышчанскага саўгаса Іваноў. Яму дапамагалі саўгаснікі Слюсараў, Жамойда і іншыя.

Разбуралі трактарам, зачпіўшы тросам за верх капліцы. Вернікам ад-

нак дазволілі вынесці крыж з фігуркай, які яны перадалі ў Тракельскі касцёл, дзе яго адзель ў медныя шаты, і дзе ён прастаяў да вясны 2007 г. А старую хвою чакаў наступны лёс. Пасля разбурэння капліцы гeadзэісты вырашылі паставіць у гэтым месцы трыангуляцыйны знак. Сасна замяніла ім гэта зрабіць, і таму было вырашана яе спілаваць. Як толькі пачалі пілаваць высветлілася, што піла ўзята замала а з дрэва пацякла смала колерам падобная на кроў. Гэта моцна напалохла гeadзэістаў, і яны пакінулі дрэва ў спакоі. Аднак час зрабіў сваю справу, і дрэва пару гадоў назад павалілася. Гэта было сапраўды магутнае дрэва таўшчыёй у тры з паловай абхопы.

Месца, дзе была капліца, шмат гадоў прастаяла ў запусценні. І вось у 2007 г

Апрануты ў медзь Цвермскі крыж у Тракельскім касцёле. Травень 2007 г.

Каля паваленай старажытнай хвой. 28.05.2007 г.

KRZYŻ W ŚWIERMACH KOŁO LIDY

Цудадейны Цвермскі крыж. Здымак 1939 г.

Асвячэнне новай капліцы ў Цвермах. 28.05.2007 г.

знайшоўся фундатар фермер Капачэль Валянцін Эдвардавіч, які разам са сваімі сваякамі, пабудаваў на месцы старой, невялікую новую капліцу, на старое месца з Тракельскага касцёла быў вернуты знакаміты крыж. І праз 47 гадоў 28 траўня 2007 года на гэтым месцы зноў прагучала святая імша. На асвячэнні капліцы, нягледзячы на панядзелак, прысутнічала каля пяці соцень чалавек з Лідскай, Бердаўскай і Ліпнішскай парафій...

Аўтары вельмі ўдзячныя пробашчу Тракельскага касцёла Паўлу Станіславу Ушакевічу і усім жыхарам Цвермаў за прадстаўленны матэрыялы для напісання артыкула.

Уладзімір Круцікаў,
Міхась Бурачэўскі.